ВРЕМЕНСКИ ОКВИР И ЕФИКАСНОСТ ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 39 ● децембар 2015. ● www.legeartis.rs

Вансудско решавање спорова

ПОРЕЗИ

ТОП 10 НАЈЧЕШЋИХ ПИТАЊА У 2015.

ПРАВО НА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

И ЈОШ...

ПОСЕБАН КОЛЕКТИВНИ УГОВОР ЗА ХЕМИЈУ И НЕМЕТАЛЕ СРБИЈЕ

Судски поступци
Кривично дело тешке телесне повреде у судској пракси

Буџети
Локалне таксе као изворни приходи локалне самоуправе

Финансије
Шта нам доноси почетак примене прописа о платним услугама?

Образовање
Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника

У претплати су Судско-адвокатски и Адвокатски роковник за 2016. годину.

На 256 страна роковници садрже:

- Месечни систем
- Седмични систем
- Евиденцију решених предмета по месецима и финансије
- Судске таксе и адвокатске тарифе
- Додатне прилоге: Важни датуми, Православни календар за 2016. и 2017, Важни телефони, Амбасаде, Србија и Црна Гора у километрима, Мерне јединице, Телефонски именик и Белешке

Електронски додатак (на CD-у), уз законе ЗПП, ЗИО, ЗОП, ЗУС, ЗОУП, ЗОВП, ЗКП, ЗОР, ЗПД, ЗИКС и КЗ, садржи још и:

- Преглед судова и јавних тужилаштава са адресама и бројевима телефона
- Преглед важнијих државних органа (министарства, Републички јавни правобранилац, ОУП – Београд, локалне самоуправе и центри за социјални рад)
- Именик арбитара и миритеља у поступку мирног решавања радних спорова
- Списак извршитеља
- Списак јавних бележника
- Списак судских вештака
- Списак судских преводилаца и тумача
- Адресар адвоката по адвокатским коморама

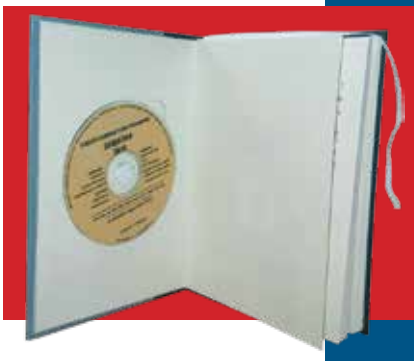
Роковници садрже продужени седмични систем све до средине априла 2017. (због заказивања рочишта више месеци унапред и у наредној години).

Формати роковника:

Судско-адвокатски – 17,5 cm × 24 cm
Адвокатски – 13,5 cm × 21 cm.

Публикације су препознатљивог и општеприхваћеног стила, у две модерне боје, високог квалитета двобојне штампе и израде, уз пратећи додатак на **CD**-у.

Биљана Антић, просветни инспектор

Правилником је утврђено пет приоритетних области сталног стручног усавршавања, које су другачије формулисане у односу на раније.

Милош Кузман, адвокат

Корисници средстава са заједничког текућег рачуна унапред морају обезбедити сигурност повраћаја уплаћених и примљених средстава на заједнички текући рачун.

Јесенка Чворо, шеф Одсека за социјални дијалог, колективно преговарање и зараде у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Препорука је послодавцима који имају потребу за увођењем прерасподеле радног времена да то прецизирају својим колективним уговорима.

Весна Николић, адвокат

Уколико порески обвезник поднесе измењену пореску пријаву пре отпочињања пореске контроле, сматраће се да грешком није учињено кривично дело или прекршај.

Никола М. Јовановић, дипл. правник, специјалиста за област пореског саветовања

ПДВ обвезник може да оствари право на одбитак претходног пореза у року од пет година од истека године у којој је стекао ово право.

Марина Говедарица, судија Врховног касационог суда

Странке ће бити у искушењу да суд „затрпају" доказима и предложе што више доказних средстава, без обзира на њихов значај за одлучивање.

Дејан Обренић, дипл. правник с вишегодишњим искуством на пословима правног заступања у области грађанског и трговинског права

До краја 2015. године отворен је Јавни позив министарства за издавање дозвола за посреднике и упис у Регистар посредника – медијатора.

Драган У. Калаба, заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку

Законодавац није ближе одредио садржину обичне тешке телесне повреде, па се она у судској пракси решава анализом дате кривичноправне ситуације.

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ ПРАВНИ АКТИ

Порески календар

ОКТОБАР

- Достављање обавештења о з[арад]и о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претх[одном] претходном месецу – на Обрасцу ОЗУ
- Достављање извештаја о и[змир]о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претх[одни] претходни месец – на Обрасцу ИОСИ

12. [НОВЕМБАР]

- [Обрачуна]ј обрачуна пореза на премије неживо[тних] животних осигурања за [претходни] претходни месец – на Обрасцу МОППНО
- [Подношење] Подношење обрасца о обрачунатом и [плаћеном] плаћеном порезу на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

15. ОКТОБАР

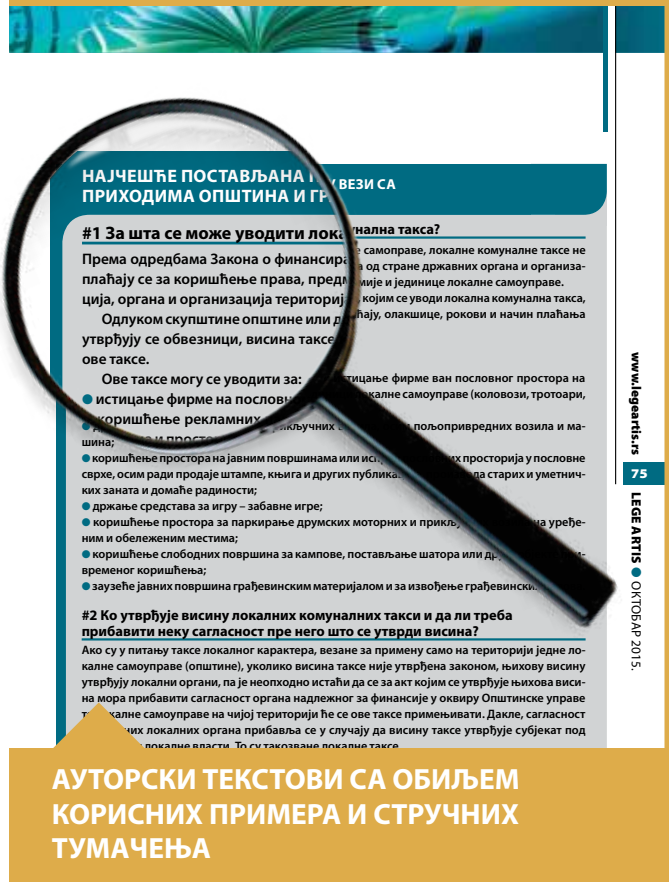
- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ-1 за август месец ако је у августу месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство
- Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец

Подаци од зна[чаја] за рад пословних субј[еката]

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО[НУ]	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов[ој] обавезна, у в[исини] утврђеној општим ак[том], односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпр[емнина] одласка [у пензију]	[Исплаћује] се у, исплаћује се највише до 2 просечне [зараде] зараде у Србији према [последњем] последњем објављеном податку републичког ор[гана] републичког органа надлежног за статистику (**61.53[8]** · 2 = **123.076**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**61.538** · 2 = **123.076** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до **18.060** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне [карте] у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно по висине стварних [трошкова] трошкова превоза, а [највише] највише до **3.612** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	[Опорезује] се све пореске [обавезе] као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопо[резиво] до **2.168** [динара по] по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до износа

КАЛЕНДАРИ...
- ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА
- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

НАЈЧЕШЋЕ ПОСТАВЉАНА [ПИТАЊА] У ВЕЗИ СА ПРИХОДИМА ОПШТИНА И ГР[АДОВА]

#1 За шта се може уводити лока[лна] комунална такса?

Према одредбама Закона о финансира[њу] локалној самоуправе, локалне комуналне таксе не плаћају се за коришћење права, предм[ета] од стране државних органа и организација, органа и организација територијал[не] јединице локалне самоуправе.

Одлуком скупштине општине или д[ан]а којим се уводи локална комунална такса, утврђују се обвезници, висина таксе, [рок]ај, олакшице, рокови и начин плаћања ове таксе.

Ове таксе могу се уводити за:
- истицање фирме ван пословног простора на [јавне] локалне самоуправе (коловози, тротоари,
- коришћење рекламних [уређаја], пољопривредних возила и машина;
- коришћење простора на јавним површинама или ис[ван] пословних просторија у пословне сврхе, осим ради продаје штампе, књига и других публика[ција] старих и уметничких заната и домаће радиности;
- држање средстава за игру – забавне игре;
- коришћење простора за паркирање друмских моторних и прикљ[учних возила на уређеним и обележеним местима;
- коришћење слободних површина за кампове, постављање шатора или др[угих] привременог коришћења;
- заузеће јавних површина грађевинским материјалом и за извођење грађевинск[их радова].

#2 Ко утврђује висину локалних комуналних такси и да ли треба прибавити неку сагласност пре него што се утврди висина?

Ако су у питању таксе локалног карактера, везане за примену само на територији једне локалне самоуправе (општине), уколико висина таксе није утврђена законом, њихову висину утврђују локални органи, па је неопходно истаћи да се за акт којим се утврђује њихова висина мора прибавити сагласност органа надлежног за финансије у оквиру Општинске управе [односно] локалне самоуправе на чијој територији ће се ове таксе примењивати. Дакле, сагласност [надлежних] локалних органа прибавља се у случају да висину таксе утврђује субјекат под [контролом] локалне власти. То су такозване локалне таксе.

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

ВЕСНА НИКОЛИЋ
адвокат с д[угим] искуством у државној управи, специја[листа] у област радног и управног права
sudski.postupci@legeartis.rs

места рада. Захтев за трајни премештај може бити посебно образложен.

О праву на плату у случају премештаја – ни речи! То је дало за право запосленима који примењују прописе, да у случају премештаја, плату везују за радно место на које је запослени полицијски службеник премешта. **У оваквим ситуацијама мора се водити рачуна о примени других прописа који регулишу ову материју**, а нису прописани посебним законом. Реч је о прописима који регулишу радноправни положај државних службеника, па се у тим случајевима мора применити закон који то и регулише. Тако је, између осталог, члан 19. Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС", бр. 62/06, 63/06 – испр., 115/06 – испр., 101/07, 99/10, 108/13 и 99/14), прописао да у случају премештаја запосленог на друго радно место, њему остаје плата радног места са кога је премештен. Наведена одредба прописује да се државном службенику који је трајно или привремено премештен на друго радно место које је у истом звању као радно место с којег је премештен (одговарајуће радно место) не може умањити плата. Дакле, **плата остаје на нивоу пређеног мора** и односно **запослени [на радном месту] коју је премештаја**.

Велики проблем [у] и чињеница да **послодавац** највећем броју случајева **образлаже предлог за премештај**, већ само из законских препише законски основ[ом] коме се запослени премешта. Још већи проблем представља чињеница што Жалбена комисија Владе, разматрајући жалбама запослених, преко те чињенице, одбија жалбу и потврђујући пенено решење, иако је очигледно да је запослени повређено право на **посебан оквир**). У епилогу, запослени у управном спору, а [трошак] судски спор кошта.

Право на плату [у вези] са премештајем

Пракса послодавца [у односу на] запосленом полицијском [службенику] службенику не доноси решење о плати у вези са премештајем. Разлог за то је што се према схватању управних органа, плата везује за коначност решења о премештају. Уколико би запослени који је [незадовољан] премештаја. Дакле, **плата остаје на нивоу пређеног мора** и односно **запослени [на радном месту] коју је премештаја**.

Велики проблем [у] и чињеница да **послодавац** највећем броју случајева **образлаже предлог за премештај**, већ само из законских препише законски основ[ом] коме се запослени премешта. Још већи проблем представља чињеница што Жалбена комисија Владе, разматрајући жалбама запослених, преко те чињенице, одбија жалбу и потврђујући пенено решење, иако је очигледно да је запослени повређено право на **посебан оквир**). У епилогу, запослени у управном спору, а [трошак] судски спор кошта.

Право на плату [у вези] са премештајем

Пракса послодавца [у односу на] запосленом полицијском [службенику] службенику не доноси решење о плати у вези са премештајем. Разлог за то је што се према схватању управних органа, плата везује за коначност решења о премештају. Уколико би запослени који је [незадовољан] свом праву на плату у вези с таквим премештајем, у томе онемогућен, јер првостепени орган такво решење не донесе. Да би заштитио [своја] права која му по [основу] примерен [је] [по]дносилац поднеса због недоношења првостепеног решења.

На жалбе због недоношења првостепеног решења Жалбена комисија Владе не одговара у законском року, па је запослени приморан да поднесе пожурницу за решавање по наведеној жалби. То су, наравно, све додатни и непотребни трошкови који настају услед неодговарајућег поступања надлежних органа. Када другостепени орган усвоји жалбу и наложи надлежном органу да је неопходно да донесе решење о коефицијенту плате, у већини случајева надлежни орган се оглушује о такав налог, тиме што решење не доставља месецима, због чега је неопходно поднети нову жалбу због недоношења решења! И опет стрес са непотребним трошковима.

Полицијски службеници се сами тешко сналазе у оваквом „пребацивању лоптице" па често ангажују струч-

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Година IV, број 39
ДЕЦЕМБАР 2015.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
Алжбета Марко
Биљана Антић
Весна Николић
Дејан Обренић
Драган У. Калаба
Јесенка Чворо
Марина Говедарица
Милош Кузман
Никола М. Јовановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

На измаку ове календарске године, уз најискреније жеље свима нама да се вратимо у она времена пословања када је робу или услуге било лако продати, али понајвише и након продаје наплатити, осврћемо се на неке теме које су обележиле овај (за многе прилично напоран) период.

Посебну пажњу скрећемо на текст у којем дајемо одговоре на нека од најчешћих питања из пореске материје у 2015. години (стр. 60). Шта нам доноси почетак примене прописа о платним услугама, сазнајте на стр. 54.

Рубрици судски поступци посветили смо највише простора у овом издању. Нимало случајно, будући да у њој доносимо текстове о временском оквиру као начину додатног унапређења ефикасности парничног поступка, о вансудском решавању спорова (подсећамо да је до краја месеца отворен Јавни позив за издавање дозвола за посреднике и упис у Регистар посредника – медијатора), као и о кривичном делу тешке телесне повреде у судској пракси, са преко 70 анализираних случајева, што је својеврстан рекорд у нашем часопису.

Право на одбитак претходног пореза свакако је тема која изазива велику пажњу и извор је бројних недоумица привредних субјеката, па јој стога посвећујемо врло обиман и аналитичан текст на страни 65.

Од осталих тема у децембарском броју говоримо о локалним таксама као изворним приходима јединица локалне самоуправе, о новим законским прописима којима се уређује стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника, као и о Посебном колективном уговору за хемију и неметале Србије.

У сусрет бољим временима, уз LEGEARTIS!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

8 Временски оквир као начин додатног унапређења ефикасности парничног поступка

14 Вансудско – алтернативно решавање спорова

22 Кривично дело тешке телесне повреде у судској пракси

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

42 Анализа одредаба Посебног колективног уговора за хемију и неметале Србије

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПЛАТНИ ПРОМЕТ

54 Шта нам доноси почетак примене прописа о платним услугама

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

60 10 најчешћих питања из пореске материје у 2015. години

65 Право на одбитак претходног пореза у складу са Законом о порезу на додату вредност

ОБРАЗОВАЊЕ

76 Нови законски прописи којима се уређује стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

82 Локалне таксе као изворни приходи јединица локалних самоуправа

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

88 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

90 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни правни акти

94 Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем

96 Тужба ради утврђења права својине по основу фактичке деобе

98 Упутство за рад председника скупштине стамбене зграде

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...
4 Из прве руке
5 Уводна реч
38 Календар важења правних аката
74 Порески календар
87 Календар догађаја

Временски оквир као начин додатног унапређења ефикасности парничног поступка

Приликом оцене да ли је поступак спроведен у складу са одређеним временским оквиром и да ли је поштовано право странака на суђење у разумном року не би требало заузимати строго формалан и ригидан став, већ треба водити рачуна и сагледати све објективне и субјективне околности у односу на сваког учесника поступка појединачно, па тек онда донети закључак да ли је суд поштовао право странака на суђење у разумном року

Највећа новина важећег Закона о парничном поступку (ЗПП) јесте разрада начела ефикасности поступка прокламованог одредбом члана 10. ЗПП-а кроз измену и допуну низа одредаба постојећих у Закону из 2004. године и увођење новог института – института временског оквира (или договора суда и странака о плану суђења).

Циљ одређивања временског оквира за спровођење поступка је јасан. Одређивање временског оквира је озбиљан покушај да се поступак убрза и учини ефикаснијим, да се омогући временска и садржинска концентрација поступка, смањи, ако не и у потпуности онемогући злоупотреба процесних права од странака и развлачење поступка од суда дугим размацима између рочишта или дугим судским роковима. Једном речју, циљ је остварење права странака на суђење у разумном року.

Прописивањем обавезе суда да у свакој парници планира рад у погледу начина решавања спора и његовог трајања, да заједно са странкама, односно након изношења предлога странака одреди временски оквир, као и да временски оквир поштује, законодавац је сматрао да ће се принцип суђења у разумном року потпуније и лакше остварити и тиме поштовати право странака на правично суђење гарантовано Уставом и Европском конвенцијом о људским правима и слободама. Тиме би се смањио број подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року редовним и специјалним судовима, број уставних жалби Уставном суду и представки Европском суду за људска права, што би имало за последицу и смањење износа који држава исплаћује грађанима због повреде права на суђење у разумном року.

Припремно рочиште и заказивање рочишта за главну расправу

Одређивање временског оквира врши се на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако се припремно рочиште не одржава. Од овог правила постоје **изузеци**: када дозволи преиначење тужбе, тада ће суд решењем одредити нов временски оквир за спровођење поступка (члан 199. ст. 7), а што ће учинити и кад под условом из члана 314. ст. 1. дозволи извођење новог доказа. То значи

нових рочишта, а резултат је продужење укупног времена трајања главне расправе. Понекад, због изузетно сложене процесне и чињеничне ситуације једне правне ствари, немогуће је и уз најбољу вољу, стручност и темељну припрему судије и пуну одговорност странака и њихових пуномоћника, предвидети ток поступка и одредити реално време које је потребно за окончање поступка (овакви случајеви су могући нарочито у ситуацији када је потребно саслушати странке и/или сведоке чије је пребивалиште у иностранству, прибавити исправу која се налази код државног или другог органа, друге организације или лица и обавити вештачење у ком је неопходно учешће више стручних вештака различите струке и сл.). Исто тако, нередко, непоштовање временског оквира није резултат поступања, односно непоступања судије и странака, већ последица неадекватних техничких услова за рад суда, неопходних за несметано одвијање плана поступка, преоптерећености и недовољне ажурности суда и судије и сл.

Зато приликом оцене да ли је поступак спроведен у складу са одређеним временским оквиром и да ли је поштовано право странака на суђење у разумном року не би требало заузимати строго формалан и ригидан став, већ треба водити рачуна и сагледати све објективне и субјективне околности у односу на сваког учесника поступка појединачно, па тек онда донети закључак да ли је суд поштовао право странака на суђење у разумном року и да ли је поступак спроведен у складу са начелом из члана 10. ЗПП-а, према коме странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року (ст. 1), а суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења, у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова (ст. 2).

И на крају **треба нагласити две ствари које су обавезне за сваки поступак**:

1) судија се мора добро и темељно припремити и већ на припремном рочишту, односно ако се оно не држи – на првом рочишту за главну расправу, у потпуности познавати садржину тужбе и одговора на тужбу, мора дефинисати с обзиром на наводе тужбе и одговора, врсту судске заштите која се тужбом тражи, на којим чињеничним наводима тужилац заснива захтев и материјално право чијом применом спорни однос треба разрешити;

2) решење о одређивању временског оквира мора бити урађено са посебном пажњом и довољно детаљно, оно свакако мора имати садржину предвиђену чланом 308. ст. 4. (понекад у пракси наилазимо на врло сумарна и непотпуна решења, па је тако у решењу, на пример, наведено само да се одређује временски оквир за завршетак поступка и број рочишта за главну расправу која ће бити одржана; из таквог решења не види се план суђења, спорне околности које треба утврдити и доказна средства на основу којих ће то бити учињено, као ни која правна питања треба расправити).

Одређивањем само укупног времена трајања главне расправе и броја рочишта које планира да одржи, суд није правилно применио одредбу члана 308. ст. 4. ЗПП-а и није донео решење о одређивању временског оквира које представља план за спровођење поступка. Зависно од конкретног случаја, садржина решења, по потреби, може бити допуњена и другим подацима, али испод границе предвиђене законом (члан 308. ст. 4) не би требало ићи.

Осим тога, одредбу ст. 3. члана 10. ЗПП-а требало би брисати, јер њој није место у овом закону.

Уместо закључка

Изнета чињенична и правна аргументација треба да послужи као основ за расправу о овим значајним питањима пре усвајања коначних решења. Надамо се да ће изнето правно мишљење добити већинску подршку с једне стране, а с друге, да ће овај текст представљати и помоћ у тражењу одговора на дилеме с којима се судије сусрећу, у оном обиму и квалитету који простор овог текста дозвољава.

Вансудско – алтернативно решавање спорова

Осим потребе да се увођењем алтернативних начина решавања спорова у наш правни поредак судови растерете кроз ефикасније одлучивање о остваривању права странака и убрзавање правног промета, повод за рад на доношењу законских прописа у овој области јесте и неопходност да се постојећа нормативна решења усагласе са међународним и европским стандардима

Потреба за растерећењем судова, ефикаснијим одлучивањем о остваривању права странака и убрзавањем правног промета захтевала је да се у правни систем Републике Србије, поред судова и судских поступака, уведу нове институције и нови правни поступци у циљу бржег, лакшег и јефтинијег остваривања права и решавања правних сукоба у односу на остваривање права пред судовима. Иако је још Аристотел рекао да „ићи судији значи ићи правди", ова адреса на коју се иде по правду, у савременом свету, више није резервисана искључиво за судије и судски поступак, иако и данас судови треба и морају да чине главну адресу на коју је потребно закуцати за задовољење правде. Наиме, **због своје слабо изражене флексибилности и спорости, судски поступци су у савременим правним системима морали да уступе место неким другим начинима за решавање правних спорова**, у којима се до задовољења правде долази на јефтинији, бржи, разумљивији и флексибилнији начин, него што је то случај са строгим и формалним судским поступцима. Ови нови поступци означени су као алтернативни или вансудски поступци за решавање правних спорова и уведени су у великом броју цивилизованих правних система, па тако и у правни систем Републике Србије.

Увођење алтернативних, односно вансудских начина решавања правних спорова у Републици Србији иницирано је, пре свега, потребом за растерећењем судова од тзв. багателних спорова, као и од спорова у којима постоји могућност лаког постизања договора између странака, потребама за бржим протоком робе, новца и услуга на домаћем тржишту, потребом за повезивањем с другим тржиштима, затим потребом за ефикаснијим остварењем права на суђење у разумном року и уопште потребом за бржим правним прометом, те заштитом и остваривањем права из тог промета. Све ове потребе биле су битни узроци за увођење алтернативних начина решавања спорова у наш правни поредак, али повод за рад на доношењу законских прописа у овој области јесте неопходност да се постојећа нормативна решења **усагласе с међународним и европским стандардима** у поступку приближавања Републике Србије чланству у Европској унији и другим европским организацијама. Тако је у процесу европских интеграција било неопходно да се постојећа нормативна решења у области посредовања усагласе с међународним и европским стандардима, посебно с Правилима УНЦИТРАЛ о мирењу од 1980. године, УНЦИТРАЛ Модел-законом о међународном трговачком мирењу од 2002. године, као и са решењима садржаним у Директиви 2008/52/ЕС Европског парламента и Савета ЕУ о неким аспектима медијације у грађанским и трговинским стварима.

Нови Закон је предвидео ширу област примене посредовања у решавању спорова.

спорова, закон је поставио однос између судског и вансудског решавања спорова у корист овог другог, прописујући да стране могу покренути поступак посредовања пре или након покренутог судског поступка, као и у току поступка по правним лековима или у току извршног поступка.

Велики корак ка афирмацији алтернативног поступка из овог закона представља и законско решење по којем, ако се постигне споразум о решавању спора путем посредовања након покренутог судског или другог поступка до закључења првог рочишта за главну расправу, странке се могу ослободити плаћања судских, односно административних такси, као и решење по којем ће суд омогућити спровођење посредовања у судској згради, ван радног времена, ако је поступак посредовања покренут у току судског поступка.

Када су у питању посредници, закон је посветио посебан део одредбама којима се одређују услови за обављање посредовања, дужности посредника, поступак за добијање и одузимање дозволе, као и обука посредника. Посредник је физичко лице које на независан, неутралан и непристрасан начин посредује између страна у спорном односу.

За обављање послова посредника лице мора да испуњава следеће услове:

1) да је пословно способно;
2) да је држављанин Републике Србије;
3) да је завршило основну обуку за посредника;
4) да има високу стручну спрему;
5) да није осуђивано на безусловну казну затвора за кривично дело које га чини недостојним за обављање послова посредовања;
6) да има дозволу за посредовање;
7) да је уписано у Регистар посредника.

Судије могу обављати посредовање искључиво ван радног времена и без накнаде.

Посредник је одговоран за штету коју нанесе странама поступајући супротно Етичком кодексу, својим незаконитим поступањем, намерно или грубом непажњом, у складу са општим правилима о одговорности за штету.

Дозвола за посредовање издаје се први пут с роком важења од три године, а када се обнавља издаје се на рок од пет година, а обнавља се на захтев посредника, по протеку рока на који је издата. Лице које је добило дозволу за посредовање уписује се у Регистар посредника који води министарство.

Обука посредника је организовано стицање и усавршавање практичних знања и вештина потребних за самостално, ефикасно и успешно обављање послова посредовања и може бити основна и специјализована. Завршена основна обука је услов за стицање својства посредника, а специјализована обука се организује за поједине области или врсте спорова. Програм основне обуке утврђује се актом министра, док се програм специјализоване обуке утврђује посебним актом струковног удружења за одређену област, уз сагласност министарства, а обе врсте обуке спроводе државни органи, други органи и организације, као и правна лица, који имају дозволу министарства и који и издају уверења о завршеној основној и специјализованој обуци.

Закон о посредовању у решавању спорова предвидео је да лица која се, до дана почетка примене овог закона, у складу с раније важећим прописима, налазе на списковима посредника које воде надлежни судови и други органи или Центра за посредовање, као и лица која су до почетка примене овог закона завршила програм обуке за посреднике, нису обавезна да заврше основну обуку за посреднике прописану овим законом.

Кривично дело тешке телесне повреде у судској пракси

Бројност судских поступака у вези с кривичним делом тешке телесне повреде из члана 121. Кривичног законика очигледно захтевају подробну анализу елемената тог кривичног дела, односа општих института кривичног права и нарочито других кривичних дела

Кривично дело тешке телесне повреда нормирано је у члану 121. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12 и 104/13, у даљем тексту: КЗ), а у глави 13. под називом „Кривична дела против живота и тела”.

Основни облик или **обична тешка телесна повреда** регулисан је у члану 121. ст. 1. КЗ-а и гласи: „Ко другог тешко телесно повреди или му здравље тешко наруши, казниће се...”.

У члану 121. ст. 2. КЗ-а регулисана је **нарочита тешка телесна повреда** и он гласи: „Ко другог тешко телесно повреди или здравље наруши тако тешко да је услед тога доведен у опасност живот повређеног или је уништен или трајно и у знатној мери оштећен или ослабљен неки важан део његовог тела или важан орган или је проузроковна трајна неспособност за рад повређеног или трајно и тешко нарушење његовог здравља, или унакаженост, казниће се...”.

У члану 121. ст. 3. КЗ-а регулисана је **тешка телесна повреда квалификована смрћу**: „Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана, наступила смрт повређеног лица, казниће се...”.

У члану 121. ст. 4. КЗ-а регулисана је **тешка телесна повреда из нехата** и он гласи: „Ко дело из ст. 1. и 2. овог члана учини из нехата казниће се... ”.

У члану 121. ст. 5. КЗ-а регулисана је **тешка телесна повреда на мах** и он гласи: „Ко дело из ст. 1. до 3. овог члана учини на мах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом, злостављањем или тешким вређањем од стране повређеног, казниће се...”.

У члану 121. ст. 6. КЗ-а регулисана је **основна тешка телесна повреда, нарочито тешка телесна повреда и тешка телесна повреда квалификована смрћу, учињена према одређеним лицима** и он гласи: „Ако је дело из ст. 1. овог члана учињено према малолетном лицу или бременитој жени или лицу које обавља послове од јавног значаја, казниће се...”.

Заштитни објекат овог кривичног дела је личност – човек, његов телесни интегритет схваћен у свом биолошко-анатомском смислу, односно његово телесно и здравствено стање. Сваки човек има право на заштиту свог телесног интегритета, као основног уставног права грађанина.

Из самог назива овог кривичног дела – тешка телесна повреда – јасно произлази да се ради о телесној повреди, насталој радњом учиниоца, а под телесном повредом се подразумева, с једне стране, повреда телесног интегритета оштећеног, односно његовог оштећења, а с друге стране, и нарушавање здравља оштећеног, јер се живо биће – човек, који од свог рођења па до смрти може бити предмет овог кривичног дела, мора сагледати у својој свеукупности као јединство тела и душевног здравља.

Законодавац у члану 121. ст. 1. КЗ-а **не даје појам тешке телесне повреде**, као што не даје ни у члану 122. ст. 1. КЗ-а појам лаке телесне повреде, већ је то остављено кривичноправној теорији, медицинској струци и судској пракси.

Теорија кривичног права и судска пракса јединствени су да се појам лаке телесне повреде из члана 122. ст. 1. КЗ-а може

КРИВИЧНО ДЕЛО ТЕШКЕ ТЕЛЕСНЕ ПОВРЕДЕ ИЗ ЧЛАНА 121. КЗ-а И ПРИМЕНА

Случај #1

Када оштећени разбијену флашу баци у правцу окривљеног, а не предузме друге радње, тада његов напад престаје, а када окривљени потом почне оштећеног ударати у предео главе, наносећи му тешку телесну повреду, остварени су елементи кривичног дела тешке телесне повреде из члана 121. ст. 1. КЗ-а.

(Пресуда Основног суда у Чачку, К 1182/10 од 25. 5. 2012. и Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 4614/12 од 17. 10. 2012)

Случај #2

У ситуацији када је окривљени нападнут од два лица која су га тукла и ударала песницом, ногама и употребом лопате, а потом окривљени употребио нож да би се одбранио, којом приликом је нанео тешку телесну повреду оштећеном, тада се има ослободити од оптужбе да је извршио кривично дело тешке телесне повреде из члана 121. ст. 1. у вези са чланом 19. КЗ-а.

(Пресуда Основног суда Ужице, К 1065/10 од 21. 6. 2011. и Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 3780/11 од 12. 4. 2011)

Случај #3

Када је оштећени пришао на три метра од окупљене деце, претећи им с ножем у руци, а оптужени упозорио оштећеног три пута да се удаљи с лица места, што он није послушао, па оптужени с пајсером у руци ударио оштећеног у руку и песницом у главу и нанео му тешке телесне повреде, поступао је у нужној одбрани, па је у тој ситуацији без утицаја околност што је оштећени доста старији и физички слабији од оптуженог.

(Пресуда Општинског суда у Чачку, К 476/00 од 8. 2. 2001. и Пресуда Окружног суда у Чачку, Кж 129/01 од 8. 5. 2001)

Случај #4

Када оштећени, млађе лице и знатно физички јачи, у аутобусу најпре вербално нападне оптуженог који је старији и кога није познавао, па му по изласку из аутобуса шутне кутију коју је носио и дрвеном мотком га удари по глави, а оптужени лежећи на земљи извади нож из џепа, удари оштећеног у пределу груди и нанесе му тешке телесне повреде, тада се оптужени има ослободити од оптужбе да је извршио кривично дело тешке телесне повреде из члана 53. ст. 1. КЗРС-а у вези са чл. 19. КЗЈ-а.

(Пресуда Општинског суда у Чачку, К 88/99 од 5. 9. 2000. и Пресуда Окружног суда у Чачку, Кж 39/01 од 5. 3. 2001)

Случај #5

Пресудом првостепеног суда окривљени је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело тешке телесне повреде из члана 121. ст. 1. КЗ-а јер је поступао у нужној одбрани.

Решењем другостепеног суда, уважавањем жалбе ОЈТ-а и браниоца окривљеног, пресуда првостепеног суда је укинута и предмет се враћа истом суду на поновно суђење.

Ако се прихвати да је окривљени у конкретној ситуацији од себе одбијао истовремени противправни напад, поставља се питање зашто првостепени суд у изреци пресуде није извршио измене у погледу описа дела, радње извршења, што је био дужан, јер уколико се у току поступка на главном претресу оценом изведених доказа утврди да је окривљени поступао у нужној одбрани, а оптужба није измењена, тада је суд дужан да формулише изреку пресуде у погледу описа радњи извршења и у изреку пресуде унесе оне елементе – чињенице и околности које указују на постојање нужне одбране.

У конкретном случају првостепени суд то није урадио, а из изреке пресуде се не може утврдити да је окривљени поступао у нужној одбрани и да је бранећи се од напада оштећеног предузео радње којима је оштећеном нанео тешку телесну повреду, а то значи да су разлози које је првостепени суд дао у образложењу пресуде нејасни, а посебно у делу постојања елемената нужне одбране и уношења тих елемената у изреку првостепене пресуде.

(Пресуда Општинског суда у Чачку, К 586/08 од 8. 12. 2008. и Решење Окружног суда у Чачку, Кж 171/09 од 8. 4. 2009)

Случај #6

Када је окривљени од оштећеног нападнут тако што га је ударао по глави и телу песницама и ногама, а потом га окривљени ножем убо у тело два пута, прекорачио је нужну одбрану извршењем кривичног дела тешке телесне повреде из члана 121. ст. 2. КЗ-а.

(Пресуда Основног суда Ужице, К 733/12 од 14. 8. 2013. и Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 4622/13 од 14. 10. 2013)

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

- Закон о потврђивању Конвенције Међународне организације рада број 94 о радним клаузулама јавних уговора, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 12/14 од 8. 10. 2014. године

– ступа на снагу 10. децембра 2015. године

- Правилник о начину признавања и процењивања имовине, обавеза, прихода и расхода малих правних лица и предузетника, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 106/06 од 24. 11. 2006. године и 111/06

– престаје да важи 30. децембра 2015. године

- Правилник о униформи и ознакама, објављен у „Сл. листу РС", бр. 40/02 од 6. 7. 2002. године

– престаје да важи 31. децембра 2015. године

- Правилник о службеној легитимацији овлашћених службених лица и значки униформисаних припадника полиције Министарства унутрашњих послова, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 53/01 и 59/02

– престаје да важи 31. децембра 2015. године

- Одлука о одређивању робе на коју се не плаћају увозне дажбине, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 124/12, 106/13 и 143/14

– примењује се до 31. децембра 2015. године

- Одлука о измени Одлуке о одређивању пољопривредних и прехрамбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу и утврђивању износа посебне дажбине, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 57/15 од 29. 6. 2015. године

– ступила је на снагу 1. јула 2015, а примењује се до 31. децембра 2015. године

- Члан 204. Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13)

– престаје да важи 1. јануара 2016. године

- Правилник о радној књижици („Сл. гласник РС", бр. 17/97)

– престаје да важи 1. јануара 2016. године

- Правилник о изменама и допунама Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 102/14 од 22. 9. 2014. године, а ступио је на снагу 22. 9. 2014. године

– одредба члана 23. овог правилника примењује се од 1. јануара 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о јавним набавкама, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 68/15 од 4. 8. 2015. године

– ступио је на снагу 12. августа 2015, осим одредаба члана 24. овог закона који се примењује од 1. јануара 2016. године

● Правилник о вредности дневне, вишедневне и годишње дозволе за рекреативни риболов за 2016. годину, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 80/15 од 21. 9. 2015. године

– ступио је на снагу 29. септембра 2015, а примењује се од 1. јануара 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 83/15 од 3. 10. 2015. године

– ступио је на снагу 4. октобра 2015, а примењује се од 15. октобра 2015, осим одредаба члана 29. овог закона које ће се примењивати од 1. јануара 2016. и одредаба члана 25, члана 27. ст. 1. и члана 30. овог закона које ће се примењивати од 1. јануара 2017. године

● Правилник о Листи забрањених допинг средстава, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 86/15 од 14. 10. 2015. године

– ступио је на снагу 22. октобра 2015, а примењује се од 1. јануара 2016. године

● Правилник о Листи забрањених допинг средстава, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 139/14 од 18. 12. 2014. године

– престаје да важи 1. јануара 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о шумама, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 89/15 од 27. 10. 2015. године

– ступио је на снагу 4. новембра 2015, осим одредбе члана 47. ст. 2. овог закона која се примењује од 1. јануара 2016. године

● Уредба о висини такси, обвезницима плаћања, као и начину плаћања такси за процену и проверу података о биоцидним производима, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 90/15 од 30. 10. 2015. године

– ступила је на снагу 7. новембра 2015, а примењује се од 1. јануара 2016. године

● Одлука о висини накнада за процену и проверу података о биоцидним производима, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 23/10 и 39/11

– престаје да важи 1. јануара 2016. године

● Правилник о квалитету уситњеног меса, полупроизвода од меса и производа од меса, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 94/15 од 17. 11. 2015. године

– ступио је на снагу 25. новембра 2015, осим одредаба члана 18. ст. 2, члана 77. и члана 115. ст. 2. овог правилника које се примењују од 1. јануара 2016. године

Анализа одредаба Посебног колективног уговора за хемију и неметале Србије

У тексту који следи детаљно анализирамо одредбе Посебног колективног уговора за хемију и неметале Србије, уз преглед значајних новина и корисне коментаре

Анализа Посебног колективног уговора за хемију и неметале Србије („Сл. гласник РС”, бр. 88/15) врши се у односу на Посебан колективни уговор за хемију и неметале Србије („Сл. гласник РС”, бр. 103/11, у даљем тексту: стари колективни уговор) који је био у примени до 8. јануара 2015. године, као и у односу на Закон о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), који је донео низ нових решења које је требало унети у нове колективне уговоре, а чији ће однос бити представљен у прегледу одредаба које следе.

На самом почетку треба нагласити да потписници Колективног уговора на страни синдиката, у односу на стари колективни уговор, нису исти. Наиме, Колективни уговор је потписао један репрезентативни синдикат за територију Републике Србије, и то Самостални синдикат хемије и неметала Србије, док су стари колективни уговор потписали Самостални синдикат хемије и неметала Србије и Грански синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства „Независност”.

Основ за закључење Посебног колективног уговора за хемију и неметале Србије садржан је у чл. 242. и чл. 245. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) у којем је, између осталог, прописано да се посебан колективни уговор за одређену грану, групу, подгрупу или делатност закључује за територију Републике Србије и да такав колективни уговор закључују репрезентативно удружење послодаваца и репрезентативни синдикат основани за грану, групу, подгрупу или делатност.

Посебан колективни уговор за хемију и неметале Србије (у даљем тексту: Колективни уговор) закључен је између репрезентативног синдиката на републичком нивоу за делатност хемије и неметала, и то Самосталног синдиката хемије и неметала Србије, и репрезентативног удружења послодаваца на нивоу делатности хемије и неметала Србије – Уније послодаваца Србије.

Колективни уговор се односи на све запослене који су у радном односу код послодаваца који су у тренутку ступања на снагу овог колективног уговора били чланови Удружења послодаваца Србије. Осим тога, овај колективни уговор примењиваће се и на све запослене код послодаваца који накнадно постану чланови Удружења послодаваца Србије, а обављају послове у делатности хемије и неметала.

Колективни уговор је закључен 11. септембра 2015, а објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 88. од 23. октобра 2015. и ступа на снагу 30. дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

У чл. 1–3. Колективног уговора прописано је: шта је предмет Колективног уговора (права, обавезе и одговорности запослених, међусобни односи потписника Колективног уговора, начин измене и допуне Колективног уговора и др.), на кога се примењује, те ко се сматра послодавцем у смислу овог

са послодавцем да самостално закључују споразуме о међусобним правима и обавезама. Одредбе које се односе на оснивање синдиката не би требало да буду предмет колективног уговора, јер је у члану 240. Закона о раду прописано да се, између осталог, колективним уговором регулишу међусобни односи учесника колективног уговора. Оснивање и приступање синдикату регулисано је Законом о раду. Колективним уговором је регулисано узајамно обавештавање и консултовање учесника у колективном преговарању (члан 80), као и приступ свим пословима код послодавца када је то потребно у циљу заштите права запослених утврђених законом и општим актом, уз поштовање услова и стандарда утврђених законом (члан 84). Такође, послодавац обезбеђује председнику и члановима органа репрезентативног синдиката одређени број плаћених сати утврђен колективним уговором, односно споразумом, за обављање њихових функција у складу са законом, а интересантно је решење према коме овлашћени представник репрезентативног синдиката, односно овлашћени представник запослених, који одсуствује с рада због обављања синдикалних активности, у смислу става 1. овог члана, има право на накнаду зараде за период одсуства с рада која не може бити већа од просечне зараде коју је остварио у претходних 12 месеци, нити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом.

Осим тога, заштита запослених утврђена је у складу са Законом о раду и међународним стандардима и прописано је да послодавац не може да откаже уговор о раду или стави у неповољан положај или позове на одговорност представника синдиката, члана одбора синдиката, односно запосленог због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима, ако поступа у складу са законом и колективним уговором.

16. МЕЂУСОБНИ ОДНОСИ

У чл. 88. и 89. Колективног уговора прописан је начин уређивања међусобних односа између потписника овог колективног уговора. Образује се Одбор за социјални дијалог хемије и неметала Србије и утврђује се надлежност Одбора која се састоји у праћењу примене овог колективног уговора, давању мишљења, упутства и процедура за примену одредаба овог колективног уговора, као и обављање других послова везаних за примену овог колективног уговора. Одбор доноси пословник о раду, а материјална средства потребна за рад Одбора обезбеђују учесници у закључењу овог колективног уговора. Наглашено је да ће се однос између репрезентативног синдиката и послодавца, успоставити и решавати преговарањем и усклађивањем заједничких и посебних интереса, уз пуно уважавање аргумената, реалних односа, услова и могућности, на принципима пуне равноправности и партнерства.

17. НАЧИН РЕШАВАЊА РАДНИХ СПОРОВА

У члану 90. Колективног уговора прописан је начин решавања радних спорова и то тако да се спорови који настају при закључивању и примени колективног уговора решавају у складу са законом, а појединачни радни спорови могу се решавати мирним путем, у складу са Законом о мирном решавању радних спорова и колективним уговором, односно општим актом послодавца.

18. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

У чл. 91–97. Колективног уговора садржане су одредбе о року важења овог колективног уговора (три године), начин подношења иницијативе за његове измене и допуне, као и начин престанка важења. Такође, прописано је да се у случају отказа, овај колективни уговор примењује 30 дана од дана подношења отказа, с тим што су учесници дужни да поступак преговарања започну у законском року. Општи акти и уговори о раду усагласиће се са одредбама овог колективног уговора најкасније до његовог ступања на снагу, а прописано је да овај колективни уговор ступа на снагу 30. дана од дана објављивања.

Шта нам доноси почетак примене прописа о платним услугама

Иако је дошло до усклађивања домаћих прописа о платним трансакцијама са европским законодавством, бројни проблеми који су постојали у досадашњој пракси спровођења одредаба прописа о платном промету и даље остају нерешени

Првог октобра 2015. године у Републици Србији је започела примена Закона о платним услугама („Сл. гласник РС”, бр. 139/14, у даљем тексту Закон) који је донет још крајем 2014. године. У прошлогодишњем септембарском издању часописа, у тексту под називом „Увођење платних услуга у правни систем Србије”, представили смо нова законска решења. У лето 2015. године донето је 19 подзаконских аката неопходних за примену Закона од којих ће поједина бити представљена у овом раду.

Приликом прошлогодишњег представљања Закона указали смо на неке недоследности, као и на недостатке које је ранији Закон о платном промету („Сл. лист СРЈ”, бр. 3/02 и 5/03 и „Сл. гласник РС”, бр. 43/04, 62/06, 111/09 – др. закон и 31/11) садржао, а који су отклоњени у новом Закону, као што је случај са одредбама које су предвиђале да правна и физичка лица која обављају делатност своје обавезе могу измиривати и путем уговарања промена поверилаца, односно дужника, осим у случају блокаде текућих рачуна правног лица ради принудне наплате, у ком случају се само одређене обавезе могу измиривати путем промене поверилаца или дужника. Неки од недостатака исправљени су доношењем Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност („Сл. гласник РС”, бр. 68/15), па ће и та решења бити назначена у овом раду.

У пракси се често дешавало да одређено законско решење не може бити примењено или га није могуће у потпуности применити због непостојања подзаконског акта или услед ограничења које је увео подзаконски акт и/или сродни закон. Стога је поред одредаба самог Закона неопходно разумети и одредбе садржане у тим подзаконским актима како би се Закон на правилан начин примењивао.

Обављање плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност

Закон о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност садржи поједине институте које је садржао Закон о платном промету, а за које се није нашло места у Закону. На исти начин како је Закон о платном промету садржао одредбе о отварању текућег рачуна правних и физичких лица, тако се и Законом

Измењен је прилог одлуке који се односи на шифре плаћања.

Са већом конкуренцијом међу пружаоцима платних услуга, дођи ће до снижавања цене услуга које они пружају корисницима.

платних услуга или других платних институција.

Поред наведених подзаконских аката, донети су **и нови подзаконски акти који се односе на**: дозволе и сагласности које даје Народна банка Србије на основу Закона, капитал и адекватност капитала платних институција и институција електронског новца, садржину регистра платних институција и институција електронског новца, давање дозволе за рад платним институцијама, почетни капитал и минимални капитал оператора платног система, критеријуме за утврђивање битних платних система, надзор над радом платних институција и институција електронског новца и јавним поштанским оператером, податке који се достављају Народној банци Србије и рокове за достављање тих података и др. Како се не примењују директно на саме кориснике платних услуга, већ првенствено на пружаоце, овим посебним актима нисмо се бавили у овом тексту.

Очекивања и препоруке

Важан циљ доношења Закона било је усклађивање с Директивом о платним услугама Европске уније (*Payment Services Directive* 2007/64/EC) и Директивом о електронском новцу Европске уније (*Electronic Money Directive* 2009/110/EC) које су у наше право увеле пословање платних институција и институција електронског новца. Тиме је окончан ексклузивитет који су имале пословне банке над вршењем платних трансакција у Републици Србији.

Доношењем основних подзаконских аката у предвиђеним роковима ово је и омогућено и створено је правно окружење у коме наведене институције могу да отпочну са вршењем делатности. До сада је Народна банка Србије издала дозволе за рад само двема платним институцијама и то *TENFORE doo Beograd* и *EKI Transfers doo Beograd*, док још увек није издата ниједна дозвола институцијама електронског новца у Републици Србији. Требало би напоменути да је Народна банка Србије објавила листу институција електронског новца из трећих држава које врше услуге у Републици Србији, међу којима се налази и *PayPal*, што је јасан знак почетка развоја тржишта електронског новца.

Услед повећања конкуренције међу пружаоцима платних услуга, **требало би да дође до снижавања цене услуга које они пружају корисницима**. Ефекат новог режима платних услуга требало би да се одрази и на **већу ефикасност самог вршења платних услуга**, као и на несметано вршење прекограничних плаћања електронским путем која у прошлости технички нису могла да се спроведу.

Иако је дошло до усклађивања домаћих прописа о платним трансакцијама са европским законодавством, пренебрегнути су бројни проблеми који су постојали у досадашњој пракси спровођења одредаба прописа о платном промету. Неке од њих смо навели у овом тексту – поједностављена верификација потписника платних налога или решавање практичних проблема приликом уговарања промена поверилаца, односно дужника, а неки су прописани новим подзаконским актима, као што је обимност документације која се мора поднети Народној банци Србије ради добијања дозволе за рад платне институције или институције електронског новца. Стога је препорука законодавцу да се у наредним законским изменама јасно одреди према овом и другим спорним питањима како би рад платних система у Републици Србији у будућности био ефикаснији.

10 најчешћих питања из пореске материје у 2015. години

У овом тексту доносимо одговоре на најчешћа питања која су порески обвезници упутили Пореској управи у току ове календарске године

#1 Који критеријуми одређују могућност паушалног опорезивања насупрот обавези самоопорезивања, односно обавези вођења пословних књига?

Чланом 40. Закона о порезу на доходак грађана предвиђено је да предузетник који с обзиром на околности није у стању да води пословне књиге, осим пословне књиге о оствареном промету, или коме њихово вођење отежава обављање делатности, има право на подношење захтева како би порез на приходе од самосталне делатности плаћао на паушално утврђен приход. Истим чланом дефинисан је круг корисника којима се не може признати право на паушално опорезивање: обвезницима ПДВ-а, предузетницима чији укупан промет у претходној години прелази износ од 6.000.000,00 динара; предузетнику који обавља рачуноводствено-књиговодствене и ревизорске послове; послове из области трговине на велико и мало; хотели; ресторани; послови пореског саветовања и финансијског посредовања; послови истраживања тржишта; послови везани за промет непокретности.

Захтев за паушално опорезивање подноси се надлежном пореском органу према седишту пореског обвезника и садржи:

- разлоге због којих предузетник сматра да не може да води пословне књиге;
- износ укупног промета у години која претходи години за коју се утврђује порез, односно планирани промет код отпочињања обављања делатности, и
- податке, чињенице и околности од значаја за утврђивање висине паушалног прихода (локација радње, број запослених, тржишни услови, старост обвезника и др.).

Према критеријумима профитабилности, у циљу утврђивања висине паушалног прихода, предузетници се сходно Уредби о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности („Сл. гласник РС”, бр. 65/01... 135/14), разврставају у 7 група и то:

1. група у коју спадају носачи, чистачи обуће, скупљачи лековитог биља и сличне делатности;
2. групу чине фризери искључиво за мушкарце, часовничари, обућари, кројачи, печаторесци, бравари и сл.;
3. групу чине фризери за жене, електро и ТВ механичари, електричари, водоинсталатери и сл.;
4. групу чине златари, пластичари, посластичари, пекари, грађевинске делатности и сл.;
5. групу чине лекари, стоматолози, ветеринари, професори, преводиоци, апотекари и сл.;
6. група је брисана;
7. групу чине ауто-такси, превоз путника комби возилом и минибусом, шлеп служба, аутобуски превоз путника, робе, превоз погребних остатака и сл.

Полазна основица за утврђивање висине паушалног прихода одређује се у односу на просечну месечну зараду из члана 4.

Према критеријумима профитабилности, предузетници се разврставају у 7 група.

НИКОЛА М. ЈОВАНОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за
област пореског саветовања
porezi.akcize@legeartis.rs

Право на одбитак претходног пореза у складу са Законом о порезу на додату вредност

Овај институт у пракси врло често изазива недоумице на страни пореских обвезника, а неретко се догађа и да порески инспектори у поступку пореске контроле оспоре право на одбитак претходног пореза без адекватног законског образложења. Управо из тог разлога у овом тексту ћемо настојати да разрешимо основне дилеме у вези с правом на одбитак претходног пореза

Право на одбитак претходног пореза је један од основних института Закона о порезу на додату вредност имајући у виду да се износ пореске обавезе утврђује као разлика износа тзв. излазног и улазног (претходног) ПДВ-а.

Овај институт, међутим, у пракси врло често изазива недоумице на страни пореских обвезника, те се неретко у пореским контролама утврђују неправилности у вези са признавањем права на одбитак претходног пореза. С друге стране, нису увек порески обвезници ти који погрешно оцењују испуњеност услова за остваривање права на одбитак претходног пореза, већ и порески инспектори у поступку пореске контроле често умеју да оспоре право на одбитак претходног пореза без адекватног законског образложења.

Сходно наведеном, у даљем тексту ћемо настојати да разрешимо основне дилеме у вези с правом на одбитак претходног пореза.

НАПОМЕНА АУТОРА #1

Порески инспектори су у поступку пореске контроле врло често оспоравали право на одбитак претходног пореза из разлога који нису предвиђени као услов за остваривање овог права у ЗПДВ-у и релевантним подзаконским актима. У том смислу, потребно је посветити пажњу томе да ли су аргументи поступајућих пореских инспектора утемељени у прописима или су у питању њихова произвољна поступања.

Као један од специфичних случајева када је незаконито оспорено право на одбитак претходног пореза издваја се оспоравање права на одбитак претходног пореза у пореском периоду у којем обвезник ПДВ-а није извршио ПДВ опорезив промет, иако то ни на који начин није прописано као услов ни у једном пореском пропису. Сходно томе, како би се овакви случајеви убудуће предупредили, Министарство финансија је издало Мишљење број 430-00-67/2013-04 од 6. 11. 2013. године у којем је, између осталог, наведено да чињеница да обвезник ПДВ-а не врши промет добара и услуга у пореском периоду у којем прима предметне услуге не представља сметњу за остваривање права на одбитак претходног пореза.

Појам и право на одбитак претходног пореза

Закон о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, 86/004 – испр., 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 6/14 –

НАПОМЕНА АУТОРА #7

ЗПДВ у члану 29. прописује изузимање од одбитка претходног пореза. У том смислу, обвезник ПДВ-а нема право на одбитак претходног пореза по основу:

- **набавке, производње и увоза путничких аутомобила, мотоцикала, јахти, чамаца и ваздухоплова, објеката за смештај тих добара, резервних делова, горива и потрошног материјала за њихове потребе, изнајмљивања, одржавања, поправки и других услуга, које су повезане с коришћењем ових превозних средстава, као и добара и услуга који су повезани с коришћењем објеката за смештај тих добара;**
- **издатака за репрезентацију обвезника;**
- **издатака за исхрану и превоз запослених, односно других радно ангажованих лица за долазак на посао, односно одлазак с посла.**

Издацима за репрезентацију сматрају се издаци за угоститељске услуге, поклони, осим поклона мање вредности, издаци за одмор, спорт, разоноду и други издаци учињени у корист пословних партнера, потенцијалних пословних партнера, представника пословних партнера и других физичких лица, а да за то не постоји правна обавеза.

Као изузетак од напред наведеног правила, обвезник ПДВ-а има право на одбитак претходног пореза ако превозна средства и друга добра користи искључиво за обављање делатности:

- **промета и изнајмљивања наведених превозних средстава и других добара;**
- **превоза лица и добара или обуку возача за управљање наведеним превозним средствима.**

ПДВ за промет добара, односно царински документ о извршеном увозу добара и износу обрачунатог ПДВ-а за увоз тих добара, и

- да је платио рачун обвезнику ПДВ-а – испоручиоцу добара, односно да је платио ПДВ обрачунат при увозу добара.

Обвезник пописну листу мора доставити приликом подношења евиденционе пријаве ПДВ-а. Скрећемо пажњу да је рок за подношење пописне листе преклузиван, те обвезник ПДВ-а не може накнадно да поднесе пописну листу као допуну поднетог захтева, односно евиденционе пријаве ПДВ-а.

У складу са чланом 32б ЗПДВ-а, пописна листа нарочито садржи податке о врсти, количини и датуму набавке добара, набавној цени добара, без ПДВ-а и износу обрачунатог ПДВ-а. Сходно формулацији „нарочито" закључујемо да пописна листа може садржати и друге податке које порески органи или порески обвезници сматрају битним.

Према томе, имајући напред наведено у виду, закључујемо да обвезник ПДВ-а који испуњава све напред наведене услове стиче право да као претходни порез одбије ПДВ који му је обрачунат за промет добара која је поседовао на дан који претходи дану отпочињања ПДВ активности у пореском периоду у којем је извршио промет тих добара (промет за који је признато право на одбитак претходног пореза) или добара састављених или произведених од тих добара.

Уместо закључка

Неспорно је да је утврђивање права на одбитак претходног пореза врло комплексно и да може створити бројне недоумице у пракси. Управо из тог разлога, потребно је врло пажљиво и студиозно приступити утврђивању испуњености услова за стицање права на одбитак претходног пореза.

На тај начин, могу се предупредити негативне последице оспоравања права на одбитак претходног пореза од пореских органа у поступку пореске контроле у виду утврђивања вишег износа пореске обавезе, а истовремено и високих камата, што резултује већом стабилношћу пословања пореских обвезника.

Порески календар

7. ДЕЦЕМБАР

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу – на Обрасцу ОЗУ
- Обавеза послодавца да Пореској управи достави извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са законом – на Обрасцу ИОСИ

10. ДЕЦЕМБАР

- Подношење обрачуна пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

15. ДЕЦЕМБАР

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Крајњи рок за подношење обавештења предузетника о опредељењу за исплату личне зараде у 2016. години
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ-1 за новембар месец ако је у новембру месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство

Нови законски прописи којима се уређује стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника

Донетим правилником утврђују се облици стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања

Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење и 68/15, у даљем тексту: Закон), одредбама члана 129. уређује стручно усавршавање и професионални развој наставника, васпитача и стручног сарадника.

Према наведеним одредбама Закона, наставник, васпитач и стручни сарадник, са лиценцом и без лиценце, дужан је да се стално усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада и стицања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима за постизање циљева образовања и стандарда постигнућа.

На основу члана 129. ст. 6. Закона, којим је уређено да министар просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: министар) прописује, између осталог, приоритетне области за период од три године, облике стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, **донет је Правилник о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника** („Сл. гласник РС”, број 86/15, у даљем тексту: Правилник).

Правилником се утврђују облици стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања.

Овај Правилник је **ступио на снагу** наредног дана од дана објављивања, односно **15. октобра 2015. године**.

Прелазним одредбама Правилника, чланом 25, прописано је да његовим ступањем на снагу престају да важе одредбе чл. 2–28. Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС”, бр. 85/13, у даљем тексту: Правилник о стицању звања).

Сходно наведеном, овим Правилником се **уређује само област стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника**, док се напредовање током рада и професионалног развоја и стицање звања: педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник, и даље врши под условима и по поступку утврђеним Правилником о стицању звања.

Правилник је **конципиран у пет делова**, односно поглавља:

1) Основне одредбе;

2) Облици сталног стручног усавршавања;

3) Праћење остваривања стручног усавршавања наставника,

Правилником је утврђен поступак спровођења конкурса за одобравање програма сталног стручног усавршавања који је, у односу на раније, мало другачији.

резултате праћења развоја детета и ученика; стручну књигу, приручник, стручни чланак, дидактички материјал; резултате обављеног истраживања; студијско путовање, стручну посету и сл.;
2) одржи угледни, односно огледни час наставе, односно активност и води радионицу;
3) присуствује активностима наведеним у тач. 1) и 2) овог става и учествује у њиховој анализи;
4) учествује у истраживањима; пројектима образовно-васпитног карактера у установи; програмима од националног значаја у установи; програмима огледа, модел центра; планирању и остваривању облика стручног усавршавања у оквиру установе, у складу са потребама запослених.

У оквиру пуног радног времена, наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сата годишње различитих облика стручног усавршавања (раније 68), и то:
а) 44 сата која предузима установа,
б) 20 сати (раније 24) стручног усавршавања: обука, разних активности које организују Министарство и заводи, кроз обуке, стручне скупове, стручна и студијска путовања, активности које предузима наставник, васпитач и стручни сарадник у складу с личним планом професионалног развоја, за које има право на плаћено одсуство с рада.

Према Правилнику, наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 100 бодова (раније 120) из различитих облика стручног усавршавања (наведене у претходном ставу – тач. б)), од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Бодови стручног усавршавања остварују се на следећи начин:
- сат похађања обуке стручног усавршавања – има вредност бода;
- дан учешћа на стручном скупу – има вредност бода;
- дан учешћа на стручном и студијском путовању – има вредност једног бода.

Захтев за признавање одговарајућег броја бодова остварених учествовањем на међународном стручном усавршавању (сертификат и превод сертификата) подноси Заводу установа у којој је наставник, васпитач и стручни сарадник запослен.

Прелазне и завршне одредбе

Прелазним и завршним одредбама Правилника утврђено је следеће:
- ако је наставник, васпитач и стручни сарадник засновао радни однос после 1. јула 2004. године, а пре ступања на снагу Правилника о стицању звања (до 28. септембра 2013. године), дужан је да стекне, за свој петогодишњи период, 120 бодова за различите облике стручног усавршавања;
- стручно усавршавање које је наставник, васпитач и стручни сарадник остварио до ступања на снагу Правилника о стицању звања, односно до 28. септембра 2013. године, признаје се у складу са одредбама раније важећег прописа и урачунавају се у број бодова које треба да стекне у складу с наведеним Правилником о стицању звања;
- Програми стручног усавршавања које је донео министар према одредбама Правилника о стицању звања остваривање се до краја школске 2015/2016. године, односно до 1. септембра 2016. године.

Локалне таксе као изворни приходи јединица локалних самоуправа

У случају такси локалног карактера, које су везане за примену само на територији једне локалне самоуправе (општине), при чему висина таксе није утврђена законом, њихову висину утврђују локални органи. На акт којим се утврђује висина ових такси мора се прибавити сагласност органа надлежног за финансије у оквиру општинске управе оне локалне самоуправе на чијој територији ће се ове таксе примењивати

Законом о финансирању локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 47/11, 93/12, 99/13 – усклађени дин. изн. и 125/14 – усклађени дин. изн.) изворни приходи дефинисани су као приходи чију стопу, односно начин и мерила за утврђивање висине износа утврђује јединица локалне самоуправе, при чему се законом може ограничити висина пореске стопе, односно утврдити највиши и најнижи износ накнаде, односно таксе.

Треба нагласити да стопе изворних прихода, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада утврђује скупштина локалне самоуправе својом одлуком, у складу са законом. Ова одлука се доноси након одржавања јавне расправе, а може се мењати највише једном годишње, и то у поступку утврђивања буџета локалне самоуправе за наредну годину.

Такса као буџетски приход

Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14 и 68/15) прописано је да такса спада у непорески јавни приход који се може уводити само законом којим се може прописати њихова висина или се тим законом може дати право одређеном субјекту да утврди њихову висину.

Прецизније, чланом 17. Закона о буџетском систему прописано је да се такса наплаћује за непосредно пружену јавну услугу, односно спроведен поступак или радњу, коју је пружио, односно спровео надлежни субјекат. Висина таксе мора бити примерена трошковима пружања јавне услуге, односно спровођења поступка или радње и мора бити утврђена у апсолутном износу, односно не може бити утврђена као проценат од променљиве основице, осим уколико је законом другачије прописано.

На овом месту неопходно је истаћи да се висина таксе чији износ није прописан законом утврђује у текућој години за наредну годину и не може се повећавати током године за ту годину. Висина таксе се изузетно може утврдити у текућој години за ту годину уколико је овлашћеном субјекту законом дата надлежност за пружање нове јавне услуге, односно ако надлежни субјект први пут доноси акт о утврђивању висине таксе у складу са законом.

За једну јавну услугу може се наплаћивати само једна такса.

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 108/13) регулисано је да се акт којим се утврђује висина таксе доставља на сагласност надлежном органу најкасније до

се у висини одређеној вредносним распонима у зависности од носивости за теретна возила, кубикаже за путничка возила и мотоцикле, за аутобусе и комби возила по регистрованом седишту, за прикључна возила по носивости и по снази мотора, а како је то утврђено чланом 15в Закона о финансирању локалне самоуправе.

БОРАВИШНА ТАКСА

Према Закону о туризму („Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 99/11 – др. закон и 93/12), боравишну таксу плаћа лице за сваки дан боравка у угоститељском објекту за смештај, изван свог пребивалишта.

Висину боравишне таксе утврђује јединица локалне самоуправе у зависности од категорије туристичког места или у различитој висини по деловима општине, односно града што зависи од изграђености комуналне, саобраћајне и туристичке инфраструктуре. Уколико се туристички објекат за смештај не налази на територији туристичког места, јединица локалне самоуправе утврђује висину боравишне таксе за најнижу категорију туристичког места.

Актом скупштине јединице локалне самоуправе уводи се ова такса, у складу са Законом о туризму и Законом о финансирању локалне самоуправе.

Влада Републике Србије за сваку категорију туристичког места посебно утврђује највиши и најнижи износ боравишне таксе.

Ко је ослобођен плаћања боравишне таксе?

Према Закону о туризму боравишну таксу не плаћају:

- деца до седам година старости;
- лица упућена на бањско лечење, односно специјализовану рехабилитацију од стране надлежне лекарске комисије;
- особе са инвалидитетом са телесним оштећењима од најмање 70%, војни инвалиди од прве до пете групе, цивилни инвалиди рата од прве до пете групе, слепа лица, лица оболела од дистрофије и сродних мишићних и неуромишићних обољења, параплегије и квадриплегије, церебралне и дечје парализе и мултиплекс склерозе, особе ометене у развоју, као и пратилац наведених особа;
- ученици и студенти који организовано бораве у угоститељском објекту за смештај ради извођења спортско-рекреативних и других активности по програму министарства надлежног за послове просвете, студенти који организовано бораве у угоститељском објекту за смештај ради извођења обавезне наставе у складу са наставним планом образовне установе, као и учесници републичких и регионалних такмичења у знању и вештинама;
- страни држављани који су по међународним конвенцијама и споразумима ослобођени плаћања таксе;
- лица која непрекидно бораве у објекту за смештај дуже од 30 дана.

Треба напоменути да боравишну таксу умањену за 50% плаћају лица од 7 до 15 година старости.

Јединица локалне самоуправе својом одлуком о боравишним таксама може да прошири круг лица која се ослобађају плаћања боравишне таксе.

Боравишна такса се наплаћује истовремено с наплатом услуге смештаја, а наплату ове таксе врше субјекти који пружају услугу смештаја, односно давалац смештаја. Ако давалац смештаја не наплати боравишну таксу, дужан је да на свој терет уплати износ ненаплаћене боравишне таксе.

Коме припада приход од боравишне таксе?

Средства од наплаћене боравишне таксе приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији су пружене услуге смештаја и користе се за обезбеђивање информативно-пропагандног материјала којим се промовишу туристичке вредности и културно наслеђе, обезбеђивање туристичке сигнализације и рад туристичко-информативног центра.

Дакле, у складу са одредбама Закона о туризму, боравишна такса је наменски приход општина и градова, те се средства остварена од ове таксе морају утрошити у складу с наведеном наменом, а ради даљег развоја туризма на територији те јединице локалне самоуправе где је такса наплаћена.

Календар догађаја...

1. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Једнодневни семинар** **Девизно пословање – достављање извештаја Народној банци Србије према новим прописима** Привредна комора Београда
3. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Једнодневни инструктивни тренинг – семинар** **Закон о ПДВ-у: измене и допуне у практичној примени** Регионална привредна комора Нови Сад
3, 4, 5, 10, 11, 12, 16. И 17. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Напредна обука** **ЕУ пројекти од А до З** Привредна комора Београда
8. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Тренинг** **Припрема и писање инвестиционих пројеката** Привредна комора Београда
10. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Једнодневни семинар** **Оцена бонитета клијената у привреди** Привредна комора Србије
14–18. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Петодневни акредитовани тренинг** **Основна обука за посреднике – медијаторе** Регионална привредна комора Нови Сад
15. ДЕЦЕМБАР 2015.	**Једнодневни семинар** **План јавних набавки, примена измењеног Закона о јавним набавкама и усклађени подзаконски акти** ИНГ-ПРО д.о.о, Београд, Веле Нигринове 16а www.propisi.net

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора на њих имају искључиво претплатници на наш часопис

ПОРЕЗИ

П: *Да ли су и по ком закону ски-школе у Србији у обавези да плаћају накнаду за право обављања делатности подучавања скијању у ски-центру, коме и у ком износу по зимској сезони. Да ли се на ту накнаду плаћа ПДВ?*

О: Закон о јавним скијалиштима не прописује предметну накнаду, међутим, постоји основ у прописима да се предметна накнада може захтевати. Наиме, Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Скијалишта Србије" Београд са Законом о јавним предузећима, прописано је да делатности јавног предузећа од општег интереса јесу уређење, опремање, одржавање, коришћење и управљање јавним скијалиштем, као и управљање просторима погодним за уређење скијалишта.

Даље, истом Одлуком прописано је да делатност, између осталог, обухвата вршење инвеститорске функције на изградњи и реконструкцији скијалишта и објеката планинског туризма; организовање и обављање стручних послова на изградњи, реконструкцији, одржавању, опремању и заштити скијалишта; прибављање и управљање просторима погодним за уређење скијалишта; коришћење скијалишта, односно простора којим управља у зимском и летњем периоду (организовање и контрола наплате накнаде за употребу скијалишта, пружање услуга на скијалишту и сл.); као и друге активности.

Сходно напред наведеном, може се сматрати да постоји основ у позитивним прописима за захтевање плаћања накнаде за право обављања делатности подучавања скијању у ски-центру. Наиме, предметна накнада би се могла наплаћивати с обзиром на то да јавно предузеће има право да организује и контролише наплату накнаде за употребу скијалишта. Како се предметна накнада може по својој суштини подвести под појам накнаде за употребу скијалишта, произлази закључак да се наведена накнада може потраживати у складу са позитивним прописима.

У складу са чланом 9. Закона о ПДВ-у, Република Србија и њени органи, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и правна лица основана законом, односно актом органа Републике Србије, територијалне аутономије или локалне самоуправе у циљу обављања послова државне управе или локалне самоуправе нису обвезници у смислу Закона о ПДВ-у ако обављају промет добара и услуга из делокруга органа, односно у циљу обављања послова државне управе или локалне самоуправе.

С обзиром на то да накнаду наплаћује јавно предузеће које има својство правног лица за промет добара, односно услуге која је из делокруга назначеног органа, предметна накнада не би требало да буде предмет опорезивања порезом на додату вредност.

Имајући у виду да је пракса у овој области у Србији неразвијена, постоји могућност да надлежни порески органи заузму другачији став, те је препоручљиво у циљу постизања вишег нивоа правне сигурности у назначеној трансакцији прибавити званично мишљење

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**60.767 · 2 = 121.534**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**60.767 · 2 = 121.534** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **18.060** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.612** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.168** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	У висини утврђеној општим актом послодавца (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07, 84/14 и 84/15)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба по Програму за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2015. годину („Сл. гласник РС“ бр. 9/2015)	Запосленом који је утврђен као вишак у 2015. години престаје радни однос када се добровољно определи за једну од опција, која је за њега најповољнија, и то за: 1) отпремнину у висини динарске противвредности 200 евра по години стажа осигурања, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца, с тим да укупна висина отпремнине не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности; 2) отпремнину обрачунату на начин утврђен Законом о раду, с тим да укупна висина отпремнина не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности, а висина средстава по години стажа осигурања код последњег послодавца не може бити већа од 500 евра у динарској противвредности, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца; 3) отпремнину у износу од шест (6) просечних зарада по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике – за запослене који имају више од 15 година стажа осигурања (тренутно: **6 · 60.767 = 364.602** динара).	Не опорезује се до износа из претходне колоне – члан 9. ст. 1. тач. 20) Закона о порезу на доходак грађана, а на износ преко тога, према члану 85. Закона о порезу на доходак грађана – плаћа се порез по стопи од 20% по умањењу за 20% нормираних трошкова. За лица старија од 50 година живота – неопорезиво у потпуности без обзира на износ
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Корисни правни акти

Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем

_____ *(назив и седиште послодавца)*

_____ *(број)*

_____ *(датум)*

На основу члана 15. Закона о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС”, бр. 128/14), члана 9. Правилника о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених („Сл. гласник РС”, бр. 49/15), члана _____ _____ (*назив општег акта послодавца о поступку унутрашњег узбуњивања*), подносим

ПРЕДЛОГ
мера ради отклањања неправилности и последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем

Извештајем лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, бр. _____ од _____ године (у даљем тексту: Извештај) утврђено је следеће:

_____
_____ *(описати неправилности, штетне радње и последице ових радњи у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених Извештајем)*

Ради отклањања наведених неправилности и последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених Извештајем,

наставак на следећој страни

ЧЕТВРТИ ДЕО – ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

ОСТАЛЕ РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

Члан 9.

(1) Председник зграде редовно одржава комуникацију – лични контакти, имејлом и телефонски – са члановима кућног савета/повереницима и овлашћеним представницима месне заједнице, у циљу хармонизације укупних активности на одржавању и заштити свих виталних функција зграде.

(2) Председник зграде редовно контактира и сарађује са организацијом којој су уступљени послови одржавања зграде: _____ тел. _____.

(3) Председник зграде предузима мере и активности на: унапређењу противпожарног система у згради стављањем унутрашње хидрантске мреже у функцију и набављањем довољног броја противпожарних апарата; ревитализацији громобранских инсталација; одржавању димњака; одржавању стабилне функције грејања и плинских инсталација; предузимању редовних мера дезинфекције, дезинсекције и дератизације и др.

(4) Председник зграде, у координацији са члановима кућног савета/повереницима, етажним власницима и надлежним инспекцијским органима:
– предузима активности на спречавању писања графита,
– предузима активности на спречавању дистрибуирања пропагандног материјала у поштанске сандучиће, и лепљења огласа на фасаду зграде.

(5) У координацији са члановима кућног савета/повереницима и етажним власницима председник зграде:
– спречава бесправне радове на згради који се односе на заједничке делове зграде,
– прибавља податке о подстанарима и обезбеђује контролу њиховог понашања,
– прати рад и обезбеђује сарадњу са надлежним инспекцијским службама о питањима из њихове надлежности,
– припрема и прати реализацију апликација које се подносе општини и граду, а односе се на реализацију значајнијих инвестиционих пројеката, као, на пример, апликације за реконструкцију фасаде, крова, инфраструктурне пројекте и сл.

ПЕТИ ДЕО – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Члан 10.

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења и објавиће се на огласној табли у згради.

број: _____

место _____ дана _____ године _____

Инг-Про

БЕСПЛАТНО

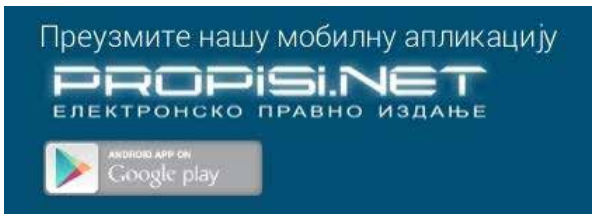
На вашим мобилним телефонима и таблетима прописи Србије и Црне Горе.

Поред тога, Инг-Про апликације садрже и: адресаре судова, Државног правобранилаштва и градских правобранилаштава, министарстава, адвоката, преводилаца и тумача, јавних бележника, извршитеља, арбитара и миритеља, информације о најновијим саветовањима која организујемо, актуелности из области јавних набавки и друге информације из области права и економије.

Инг-Про апликације за андроид можете преузети с вашег мобилног телефона или таблета, путем апликације *Playstore*.

Инг-Про апликације за Епл можете преузети с вашег мобилног телефона или таблета, путем апликације *App Store*.

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ